

การพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง
หน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ในการตอบสนองต่อภัยคุกคาม
ด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก กนก สมิตินันท์

รองผู้อำนวยการกองยุทธการและการข่าว กรมการทหารช่าง

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2567

เอกสารวิจัยเรื่อง	การพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก (หมู่) ในการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่
โดย	พันเอก กนก สมิตินันท์
อาจารย์ที่ปรึกษา	พันเอก เจษฎา เหมหาชาติ

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2567 และเห็นชอบให้เป็นเอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี (ทงศักดิ์ มหาวงศ์) ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก ประธานกรรมการ
 (พิชชญาน พวงทอง)

พลโท ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา
(มนิต ศิริรัตนากุล)

พันเอก กรรมการ
 (พงศ์ปณต อรุณสุวรรณ)

พันเอก กรรมการ
 (เจ้าภาพ เหมหาชาติ)

พันเอกหญิง กรรมการ
 (รัชนีนาฏ ถนอมสิน)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก กนก สมิตินันท์
เรื่อง การพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่
วันที่ กันยายน 2567 **จำนวนคำ :** 9,955 **จำนวนหน้า :** 24
คำสำคัญ ประสิทธิภาพ , ภาระงาน
ชั้นความลับ ลับมาก

การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) เพื่อรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ในด้านภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ พบว่าในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับในปัจจุบัน มีความหลากหลายในทุกมิติ อีกทั้งการบรรจุกำลังพลตามตำแหน่งยังไม่ตรงตามหน้าที่ ยังไม่มีการจัดชุดในการปฏิบัติการตามภารกิจที่ได้รับที่แน่นอน เป็นการจัดชุดเฉพาะกิจเข้าปฏิบัติงานจากตำแหน่งต่างๆภายในหน่วย รวมทั้งยานพาหนะและเครื่องมือช่างที่บรรจุอยู่ในอัตราการจัดยุทโธปกรณ์และอัตราการจัดเฉพาะกิจที่มีอยู่ เป็นการจัดแบบพันธุกิจของเหล่าทหารช่าง ไม่รองรับภารกิจที่ได้รับจากผู้บังคับบัญชาในปัจจุบัน และยุทโธปกรณ์ที่ได้รับการจัดหาเข้ามาใหม่ยังไม่สามารถบรรจุเข้าในอัตราการจัดยุทโธปกรณ์ตอนที่4ได้ ซึ่งยุทโธปกรณ์เหล่านี้ ได้มีการจัดหาเพื่อรองรับภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ ในการรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือประชาชน การบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น จะเห็นได้ว่าผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญในการพัฒนาเหล่าทหารช่างเป็นอย่างมากในการจัดกำลังพลให้เหมาะสมกับงาน โดยพิจารณาขีดความสามารถของกำลังพลเป็นหลัก การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และมียุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยในรองรับภารกิจได้ดี รวมถึงการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่)ในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดของกองทัพบกในอนาคตต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: COLONEL KANOK SAMITINAN
TITLE: Development of Engineer Unit Responding to Non-Traditional Threats
DATE: September, 2024 **WORD COUNT :** 9,955 **PAGES :** 24
KEY TERMS: performance , workload
CLASSIFICATION: Very secretive

Increasing the operational efficiency of small engineering units (groups) To support the current changing situation In terms of new security threats It was found that in performing the missions currently received There is diversity in every dimension. In addition, the placement of personnel according to their positions still does not correspond to their duties. There is still no set up to carry out the exact mission received. It is a special team organized to work from various positions within the unit. Including vehicles and tools included in the existing equipment placement rate and special placement rate. It is a mission model for the military engineers. Missions currently given by commanders are not supported. and the newly procured equipment cannot yet be included in the rate of equipment procurement in Part 4. This equipment has been procured to support new security threats. To support the current changing situation Whether it is helping the people Disaster relief, etc. It can be seen that the commanders attach great importance to the development of the military engineers. in arranging personnel to be suitable for the job Mainly considering the capabilities of the personnel. Allocating a budget that is sufficient for operations and has modern equipment to support the mission well To lead to the improvement of small engineering units (squads) in operating in line with the current situation. to achieve maximum efficiency of the Army in the future

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์และการสนับสนุนหลายฝ่ายขอขอบคุณ อาจารย์ พันเอก พิชชญาณ พวงทอง ประธานกรรมการ อาจารย์ พันเอก เจษฎา เหมหาชาติ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีความกรุณามากที่สุดอย่างต่อเนื่องในการให้คำแนะนำการค้นคว้างานวิจัย ครั้งนี้ ตลอดจนกรุณาสละเวลาตรวจสอบพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขงานวิจัยแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ทำให้การหาแนวทางในการพัฒนาเหล่าทหารช่าง เพื่อการปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ในครั้งนี้ จึงเสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ เจ้ากรมการทหารช่างและบุคลากรกรมการทหารช่างทุกท่านที่ได้ช่วยสนับสนุน และให้ข้อมูลในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี อนึ่ง คุณประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้ อาจจะก่อให้เกิดประโยชน์และเป็นแนวทางในการ ดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์กรไม่มากนักน้อย

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
วิธีการศึกษา	7
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	
บทวิเคราะห์จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)	8
การศึกษา ภารกิจ ชีตความสามารถ และอัตราการจัดหน่วยทหารช่าง	11
สภาพปัจจัยภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีผลต่อการปฏิบัติการกิจ ของหน่วยทหารช่าง ตามอัตราการจัดยุทธโธปกรณ์	14
การวิเคราะห์การพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วย	15
แนวทางในการพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วย	16
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	
แนวทางในการพัฒนาหน่วยทหารช่าง ของกองพลทหารช่าง	20
บทที่ 4 บทสรุป	
ข้อเสนอแนะในวิจัยครั้งต่อไป	23
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ทหารช่างมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกองทัพและประเทศชาติ มีหน้าที่หลักในการก่อสร้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการรบและการดำรงอยู่ของกองทัพ รวมถึงการช่วยเหลือประชาชนในยามเกิดภัยพิบัติ เช่น การสร้างสะพานชั่วคราว ซ่อมแซมบ้านเรือน แจกจ่ายอาหารและน้ำ เป็นต้น พร้อมทั้งการพัฒนาประเทศชาติ ทหารช่างมีทักษะและความรู้ด้านวิศวกรรม สามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะดังกล่าวในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดตามภารกิจและการสั่งการของกองทัพบก

การจัดหน่วยทหารช่าง เป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งตามหลักนิยม การรบอากาศ-พื้นดิน มีการปรับปรุงพัฒนาการจัดหน่วยทหารช่างอย่างหลากหลาย การปรับปรุงอัตราการจัดและยุทโธปกรณ์ (อจย.) ให้บรรจุกำลังตามระดับความพร้อมรบ ตามที่กองทัพบกกำหนด และหน่วยที่มีการจัดรูปแบบอัตราการจัดเฉพาะกิจ (อนก.) ให้บรรจุกำลังประจำการ ตามที่กองทัพบก กำหนด เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการรบ การสนับสนุนการรบ และการปฏิบัติงานช่างที่ได้รับมอบหมาย

ภารกิจของทหารช่าง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ ดังนี้

1. การสนับสนุนการรบ ทหารช่างมีหน้าที่สำคัญในการสนับสนุนการรบของหน่วยรบอื่น ๆ โดยแบ่งออกเป็น 5 ภารกิจหลัก ๆ ดังนี้

1.1 การอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนที่ (Mobility) ทหารช่างมีหน้าที่ในการสร้างและซ่อมแซมเส้นทางคมนาคมต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยรบสามารถเคลื่อนที่ได้อย่างสะดวกและปลอดภัย เช่น การสร้างถนน สะพาน สนามบิน ฐานทัพ เป็นต้น

1.2 การต่อต้านการเคลื่อนที่ (Counter-mobility) ทหารช่างมีหน้าที่ในการทำลายสิ่งกีดขวางหรือสิ่งอำนวยความสะดวกของข้าศึก เพื่อให้หน่วยรบสามารถเคลื่อนที่ได้อย่างสะดวกและปลอดภัย เช่น การขุดหลุมระเบิด การทำลายสะพาน การตัดถนน เป็นต้น

1.3 การอยู่รอดในสนามรบ (Survivability) ทหารช่างมีหน้าที่ในการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการอยู่รอดของหน่วยรบในสนามรบ เช่น การสร้างคูบังป้องกัน การสร้างเครื่องกีดขวาง

1.4 การปฏิบัติงานช่างทั่วไป (General Engineering) ทหารช่างมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานช่างทั่วไปต่าง ๆ เช่น การก่อสร้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

1.5 งานแผนที่สนาม (Topographical Engineering) ทหารช่างมีหน้าที่ในการจัดทำแผนที่และข้อมูลภูมิประเทศที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการรบ

2. การสนับสนุนการช่วยรบ ทหารช่างมีหน้าที่ในการช่วยเหลือหน่วยรบอื่น ๆ ในการดำรงอยู่และปฏิบัติการรบ โดยแบ่งออกเป็น 4 ภารกิจหลัก ๆ ดังนี้

2.1 การส่งกำลังบำรุง (Logistics) ทหารช่างมีหน้าที่ในการรวบรวมและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็น

2.2 การซ่อมบำรุง (Maintenance) ทหารช่างมีหน้าที่ในการซ่อมแซมยุทโธปกรณ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ

2.3 การช่วยเหลือทางเทคนิค (Technical Assistance) ทหารช่างมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่หน่วยรบอื่น ๆ

2.4 การช่วยเหลือประชาชน (Civil Affairs) ทหารช่างมีหน้าที่ในการช่วยเหลือประชาชนในยามเกิดภัยพิบัติ

3. การรบ ในกรณีที่ข้าศึกถูกรุกรานเข้ามาในเขตแดนของประเทศไทย ทหารช่างจำเป็นต้องเข้าทำการรบร่วมกับหน่วยรบอื่น ๆ เพื่อปกป้องประเทศชาติ เช่น การสร้างและซ่อมแซมสิ่งกีดขวาง การวางและทำลายทุ่นระเบิด เป็นต้น

นอกจากนี้ทหารช่างยังมีการฝึกในการพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชน ได้แก่ กองพลทหารช่าง ซึ่งในยามสงครามจะแปรสภาพเป็นหน่วยสนับสนุนการรบของกองทัพบก เพื่อปฏิบัติงานช่างตามพันธกิจทางยุทธวิธีสำหรับกองพล และในยามปกติ กองพลทหารช่างมีการฝึกในการพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ โดยมีการสั่งการตามสายการบังคับบัญชา จนถึงหน่วยระดับกองพันในการออกปฏิบัติงาน ซึ่งในการออกปฏิบัติงานเมื่อได้รับการฝึก หน่วยจะมีการจัดกำลังพลและยุทโธปกรณ์ให้เหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

หน่วยทหารช่างในกองทัพบก เมื่อได้รับมอบภารกิจ จะจัดหน่วยดังนี้ กองพันทหารช่างก่อสร้าง และกองพันทหารช่างสนาม ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานเมื่อได้รับการฝึก หน่วยจะจัดชุดสนับสนุนภารกิจ ตามขีดความสามารถของในรูปของ กรม กองพัน กองร้อย และการปฏิบัติงานจะมีการแยกชุดในระดับหมู่ หรือชุดปฏิบัติการ และสามารถปฏิบัติงานแบบรวมการได้

ปัจจุบัน การจัดหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ตามอัตราการจัดยุทธโธปกรณ์ไม่สามารถปฏิบัติตามภารกิจขีดความสามารถ และพันธกิจของเหล่าทหารช่างได้อย่างมีประสิทธิภาพและอาจไม่สนองตอบต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยเหนือได้ทันเหตุการณ์ และอีกประการหนึ่งก็คือ ปัจจัยภัยคุกคามหลายรูปแบบ โดยเฉพาะภัยคุกคามจาก ด้านความมั่นคง ซึ่งมีหลายมิติ ความสลับซับซ้อน ซึ่ง สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้กำหนดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมไทยในระดับชาติไว้ 9 ประเภท ดังนี้

1. ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม
2. ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบ และสถาบันการเมือง
3. ขาดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
4. ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และโรคระบาด
5. ความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
6. การก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติ
7. แรงงานต่างด้าว และผู้หลบหนีเข้าเมือง
8. ยาเสพติด
9. ความยากจน

ซึ่งสรุปได้ว่าภัยคุกคามใน 9 ประเภทนี้ มีความเชื่อมโยงหลายประเด็นทางการเมืองในประเทศ การเมืองระหว่างประเทศ ประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ ความยากจน ประเด็นทางอัตลักษณ์ ความเชื่อ ค่านิยม ศาสนา หรือความคับแค้นใจ อาจเชื่อมโยงกับภัยคุกคามรูปแบบอื่นๆ และภัยคุกคามที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ปัญหาการแพร่ระบาดของ covid 19 ที่เผชิญในปัจจุบัน หรือโรคระบาดที่กำลังจะเข้าใหม่ อีกทั้งยังมีปัญหาความมั่นคงทางด้านความเชื่อ และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงของผู้คน จนเกิดความขัดแย้งทางความคิด รวมทั้งความขัดแย้งทางความคิดกันของบุคคลช่วงอายุคน ซึ่งจะนำไปสู่ความรุนแรง เป็นปัญหาทางด้านความมั่นคงของสังคมในปัจจุบัน

เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มอบหมายให้ กองทัพเป็นหน่วยด้านความมั่นคงหลัก มีภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เพื่อสร้างความสงบให้เกิดขึ้นภายในประเทศชาติ มีผลต่อการบริหาร และการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายที่กำหนด เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต มีความ

ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

จากปัญหาจากภัยความมั่นคงที่กล่าวมาข้างต้น โดยเฉพาะ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ หน่วยทหารช่างได้เข้าไปมีบทบาทในการช่วยเหลือประชาชนในการสนับสนุนภารกิจ กองทัพบก ซึ่งภารกิจดังกล่าวนี้ได้สะท้อนมิติในการตอบสนองภัยคุกคามด้านความมั่นคง รูปแบบใหม่ได้เป็นอย่างดี ซึ่งภัยคุกคามและปัจจัยเหล่านี้ อาจส่งผลกระทบต่อภารกิจ เหล่าทหารช่าง ในด้านการปฏิบัติงาน

ปีงบประมาณ 2566 จากการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ด้วยการทบทวน หลังการปฏิบัติ พบว่า ภารกิจที่ได้รับยังไม่สอดคล้องกับอัตราการจัดยุทโธปกรณ์ ซึ่งใน วงรอบแต่ละปี หน่วยทหารช่างได้มีการเสนอการปรับปรุงอัตราการจัดยุทโธปกรณ์กับกรม ยุทธการทหารบก แต่ยังไม่สอดคล้องต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่

นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในหลายด้าน เช่น ด้านเครื่องมือและยุทโธปกรณ์ ที่ได้รับมา ใหม่ยังไม่สามารถบรรจุอยู่ในอัตราการจัดยุทโธปกรณ์ของหน่วย และในส่วนของกำลังพลที่ ต้องออกปฏิบัติงานนอกหน่วย ไม่ตรงกับตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองปฏิบัติงาน ในด้าน งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งวงรอบประจำปี งบประมาณ 2567 ได้มีการสั่งการให้มีการปรับอัตราการจัดยุทโธปกรณ์ ตามนโยบายของ กองทัพบก

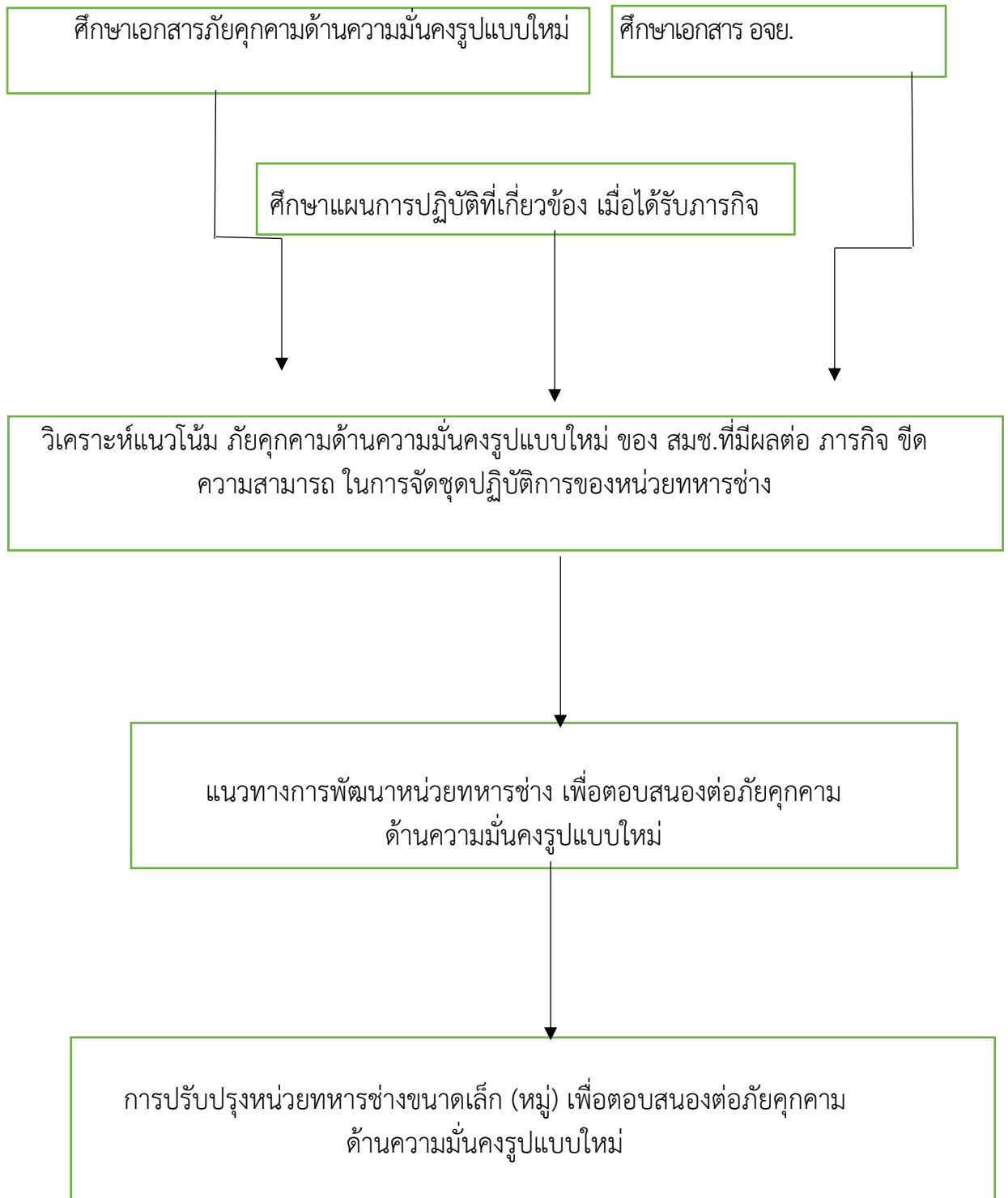
ปัจจัยต่างๆที่กล่าวมานั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาเหล่าทหาร ช่าง โดยเฉพาะการปรับปรุงการจัดตามอัตราการจัดยุทโธปกรณ์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อตอบสนองภารกิจ ตามขีดความสามารถและพันธกิจของทหารช่าง ซึ่งในอดีตภัย คุกคามด้านความมั่นคงถูกตีกรอบอยู่ที่ภัยคุกคามทางทหาร มักเกิดในรูปแบบของสงคราม ระหว่างรัฐ ที่นำกำลังเข้าสู่รบกันเพื่อผลประโยชน์ต่างๆ อาทิ อำนาจ ดินแดน และ ทรัพยากร ภายหลังสงครามเย็น โลกมีวิวัฒนาการมากขึ้น ปัญหาความมั่นคงได้ขยาย ขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวาง ซึ่งภัยคุกคามทางการทหารได้แปรสภาพเป็นเพียงปัจจัยใน ปัญหาภัยคุกคามความมั่นคงที่มีอยู่ในสังคมไทย ตามที่สภาความมั่นคงแห่งชาติได้กำหนดไว้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อพัฒนา ปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ในการตอบสนองภารกิจที่ได้รับ อาทิ ภัยพิบัติทาง ธรรมชาติต่างๆ โรคระบาด ความยากจน เป็นต้น เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความ มั่นคงรูปแบบใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษา ภารกิจ การจัด ชีตความสามารถ ยุทธโธปกรณ์ ตามอัตราการจัด ยุทธโธปกรณ์ ของกองทัพบก ของหน่วยทหารช่าง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติ ภารกิจหน่วยทหารช่าง ตามอัตราการจัดยุทธโธปกรณ์ของกองทัพบก
3. เพื่อหาแนวทางและรูปแบบการพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง หน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ในการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ตามที่วิทยาลัยการศึกษากำหนด
2. ขอบเขตการศึกษา ระยะเวลาในการวิจัย ตั้งแต่ ธันวาคม 2566 - มิถุนายน 2567
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งสมมติฐานจากข้อเท็จจริง / รวบรวมข้อมูลที่เป็นบริบทของข้อมูลในการวิจัยทั้งหมด
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ด้วยการใช้ SWOT Analysis และใช้ทฤษฎีการมองภาพอนาคตในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย
5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

รายการ	2566	2567					
	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
การเสนอโครงสร้างวิจัย		↔					
เก็บรวบรวมข้อมูล		↔	↔	↔	↔		
วิเคราะห์ข้อมูล				↔	↔	↔	
สรุปและอภิปรายผล					↔	↔	↔
จัดทำรูปเล่มวิจัย				↔	↔	↔	↔

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาและปรับปรุงขีดความสามารถของหน่วยทหารช่างของกองทัพบก ให้มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อนำข้อมูลจากภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติการทางทหารช่าง ตามอัตราการจัดยุทธโธปกรณ์ และอัตราการจัดเฉพาะกิจของกองทัพบก เพื่อการพัฒนาและปรับปรุง
3. แนวทางการพัฒนาหน่วยทหารช่าง กองทัพบก เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี¹ (พ.ศ. 2561 - 2580) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบและทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

จากภาพกรอบแนวคิดใหม่ด้านความมั่นคง ที่เรียกว่า “ความมั่นคงแบบองค์รวม” ซึ่งได้ขยายขอบเขต ความมั่นคงของชาติให้ครอบคลุมเกี่ยวข้องกับมิติต่าง ๆ ในทุกองคาพยพอย่างไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การทหาร วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนไปถึงประเด็นสำคัญต่าง ๆ อาทิพลังงาน อาหาร และน้ำ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง จึงได้กำหนดเป้าหมายสำคัญในภาพรวมให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยมุ่งที่จะบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยได้ อย่างแท้จริง สามารถแก้ไขปัญหาเดิมและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของหน่วยงาน ด้านความมั่นคง บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ และพัฒนาปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านความมั่นคงของประเทศ ให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของ ยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ในการที่จะขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ²ประเด็นความมั่นคง ถือเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการหลัก ที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางในภาพรวมที่เป็นรูปธรรมชัดเจนในระยะ 20 ปีตามที่ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคงได้กำหนดเอาไว้ซึ่งก็คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยมีเป้าหมาย สำคัญ ประกอบด้วย (1) ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุข (2) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ (3) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (4) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ และ (5) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนย่อยการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เป็นการบูรณาการนโยบายและการดำเนินการในภาพรวมของทุกหน่วยงานในทุกพื้นที่ และทุกมิติของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถทำงานประสานสอดคล้องกันได้อย่างสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นไปตามที่แผนแม่บทกำหนด เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมที่มีอยู่อย่างตรงประเด็นจนหมดไปอย่างรวดเร็ว และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น อันจะส่งผลให้การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศในทุกๆด้าน สามารถดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่น ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติตามที่กำหนดตลอดถึงการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิ และผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน และการพัฒนาประเทศ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอย่างครบถ้วนทุกประการ โดยมีกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) และกระทรวงกลาโหม เป็นเจ้าภาพการดำเนินการในภาพรวม เพื่อให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงเป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และ เป็นระบบ จึงได้มีการแบ่งแผนย่อยด้านนี้ออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศ และส่วนการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ โดยส่วนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและการพัฒนาประเทศ มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ รวมทั้งสิ้น 15 แนวทาง ประกอบด้วย (1) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2) การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์ (3) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ (4) การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง (5) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย (6) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (7) การป้องกันและ แก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ (8) การเฝ้าระวังและป้องกัน

ประเด็นทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อความ มั่นคง (9) การป้องกันและแก้ไขปัญหาความ ไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (10) การรักษาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร (11) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติในพื้นที่ชายแดน (12) การรักษา ความมั่นคง และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (13) การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและช่วยเหลือ ประชาชน (14) การพิทักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (15) การ แก้ไขปัญหาความ มั่นคงเฉพาะกรณี

จากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พบว่า สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) ได้กำหนดภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมไทยใน ระดับชาติไว้ 9 ประเภท ดังนี้

1. ความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม
2. ความไม่เชื่อมั่นต่อระบบ และสถาบันการเมือง
3. ขาดความสมดุลของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
4. ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และโรคระบาด
5. ความมั่นคงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
6. การก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติ
7. แรงงานต่างด้าว และผู้หลบหนีเข้าเมือง
8. ยาเสพติด
9. ความยากจน

จะเห็นได้ว่าแนวทางการพัฒนาในส่วนของการรักษาความมั่นคงภายใน และสภาความ มั่นคงแห่งชาติ ที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวข้องกับต่อหน่วยทหารช่างที่มีส่วนในการเข้าไปในการ ปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายในปัจจุบัน โดยอัตราการจัดยุทโธปกรณ์ของหน่วยทหารช่าง ในการปฏิบัติภารกิจ จะประกอบไปด้วย กองพันทหารช่างสนาม และกองพันทหารช่าง ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดกำลัง และยุทโธปกรณ์เข้าปฏิบัติงาน

การศึกษา ภารกิจ ชีตความสามารถ และอัตราการจัดของหน่วยทหารช่าง ตามอัตราการจัดยุทธโปกรณ์ของกองทัพบก

กองพันทหารช่างก่อสร้าง อจย.5-115

ภารกิจ ภารกิจของกองพันทหารช่างก่อสร้าง ได้แก่ การสร้างและฟื้นฟูถนน สนามบิน ระบบทางท่อ โครงสร้างและสาธารณูปโภค และช่วยในการปฏิบัติการกู้ภัย อุกเหิน

การจัด กองพันทหารช่างก่อสร้าง จัดตาม อจย.5-115 ประกอบด้วย กองบังคับการกองพัน และกองร้อย กองบังคับการ กองร้อยทหารช่างเครื่องมือและซ่อมบำรุง 1 กองร้อย และกองร้อยทหารช่างก่อสร้าง 3 กองร้อย

ชีตความสามารถ

1. สร้างหรือฟื้นฟูเส้นทางคมนาคม สะพาน สนามบิน และที่ขึ้นลงสำหรับเครื่องบิน ปีกหมุน

2. สร้างอาคาร โครงสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้อง

3. ขยายทางรถไฟ สะพานรถไฟ และท่าเรือได้อย่างจำกัด

4. ทำพื้นผิววิทูเมนได้อย่างจำกัด

5. ทำการก่อสร้างเพื่อป้องกันขนาดย่อม

กองร้อยทหารช่างก่อสร้าง อจย.5-117

ภารกิจ ภารกิจของกองร้อยทหารช่างก่อสร้าง ได้แก่

1. ขุด ขน บดทับและปรับระดับดิน ทำฐานรากด้วยดินคงตัวสำหรับสนามบิน ถนน ทางรถไฟ เชื้อเพลิง พื้นที่เก็บรักษาอุปกรณ์และโครงการทำนองเดียวกัน

2. สร้าง และฟื้นฟูอาคาร สิ่งอำนวยความสะดวก ท่าเรือ สะพาน และโครงสร้างในการระบายน้ำ ทางท่อและถังเก็บ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องจัดตั้งและซ่อมแซมสาธารณูปโภค

การจัด กองร้อยทหารช่างก่อสร้างจัดตาม อจย.5-117 ประกอบด้วย กองบังคับการกองร้อย ตอนซ่อมบำรุงเครื่องมือ หมวดงานดิน และหมวดก่อสร้างทั่วไป 2 หมวด

ชีตความสามารถ

1. ดำเนินงานแหล่งยืมดิน, ขนวัสดุจากแหล่งยืมดิน ทำงานและถมบดทับวัสดุธรรมชาติหรือที่ถม ขึ้นเพื่อให้เป็นฐานรากที่มีกำลังแรงกดที่กำหนดปรับระดับวัสดุธรรมชาติที่ถมขึ้นให้ได้ลาดที่ต้องการ

2. สร้างหรือฟื้นฟูอาคาร ที่พักกำบัง ระบบทางท่อ และ สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการ และ ตั้งโครงสร้างสำเร็จรูป

3. ติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องไฟฟ้า น้ำและการระบายสิ่งโสโครกสำหรับที่ตั้งต่างๆ

4. ทำงานก่อสร้างขนาดใหญ่เมื่อได้รับการเสริมกำลัง

5. ให้กำลังก่อสร้างในการปฏิบัติการกู้ภัยจากการทิ้งระเบิด

6. ดำเนินงานแหล่งดิน และ โรงย่อยหิน เมื่อได้รับการเสริมกำลัง

7. ดำเนินงานธุรการการส่งกำลัง และเลี้ยงดูหน่วยของตนเอง

8. ปฏิบัติงานเป็น 2 ผลัด

กองพันทหารช่างสนาม อจย.5-15

ภารกิจ

1. ภารกิจของกองพันทหารช่างสนามของกองพลคือ การเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการรบให้กับกำลังของกองพลทหารราบ ด้วยการปฏิบัติงานช่างทั่วไป

2. ภารกิจของกองพันทหารช่างสนามของกองทัพบกคือ การเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการรบให้กับกำลังของกองทัพน้อย กองทัพภาค ด้วยการปฏิบัติงานช่างทั่วไป และเพิ่มเติมกำลังให้กับทหารช่างของกองพลเมื่อต้องการ

ขีดความสามารถ

1. วางแผนการอำนวยความสะดวกและกำกับดูแลในหน้าที่ฝ่ายอำนวยความสะดวกทหารช่างในเรื่องการปฏิบัติงานช่างทั้งปวง

2. การลาดตระเวนทางการช่าง

3. สร้าง ซ่อมแซม และบำรุงรักษา ถนน ที่ลุยข้าม ท่อน้ำ สะพานเครื่องหนุนมัน สะพาน เครื่องหนุนลอย แพล่งข้าม ที่พักกำบัง ที่บังคับการ ที่ตั้งการตั้งรับ เครื่องกีดขวาง และสนามทุ่นระเบิด

4. ทำการก่อสร้างในสนามโดยทั่วไปรวมทั้งก่อสร้างสนามบิน และสนาม ฮ.

5. การทำลาย และรื้อถอนเครื่องกีดขวางรวมทั้งสนามทุ่นระเบิด

6. จัดเจ้าหน้าที่ และเครื่องข้ามลำน้ำสำหรับการข้ามลำน้ำต่อหน้าข้าศึก

7. จัดการส่งกำลัง และบริการสายช่าง รวมทั้งจัดตั้งตำบลจ่ายน้ำ 4 แห่ง

8. จัดการบริการเสนารักษให้กับหน่วยต่าง ๆ ในกองพัน

9. ทำการรบอย่างทหารราบเมื่อจำเป็น

กองร้อยทหารช่างสนาม อจย.5-17

ภารกิจ กองร้อยทหารช่างสนาม เป็นส่วนปฏิบัติงานหลักของกองพันทหารช่างสนาม (ทั้งของกองพล และ กองทัพ) ในการปฏิบัติงานช่างทั่วไป เป็นหน่วยธุรการมูลฐานในกองพันทหารช่าง จัดให้มีเครื่องมือสำหรับปฏิบัติงานช่างสนาม และเมื่อได้รับเครื่องมือเพิ่มเติมสามารถปฏิบัติงานช่างขนาดหนักได้ ทำการรบอย่างทหารราบได้เมื่อต้องการ และให้การสนับสนุนทางการช่างได้หนึ่งกรมทหารราบ

ขีดความสามารถ

1. ปฏิบัติงานช่างสนาม
2. สนับสนุนโดยตรงหนึ่งกรมทหารราบ เมื่อเป็นหน่วยในอัตราของกองพันทหารช่างของกองพล

3. อาจทำการรบอย่างทหารราบในกรณีฉุกเฉิน

แนวทางพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ในการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ กำหนดขึ้นดังต่อไปนี้

1. กำลังพลของเหล่าทหารช่าง ต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามภารกิจที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน และตรงกับตำแหน่งหน้าที่ของตนเอง มีความรู้ความสามารถทางการช่างและการใช้ยานพาหนะและเครื่องมือช่าง รวมทั้งให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน

2. การบูรณาการองค์ความรู้ให้มีทันสมัยเพื่อให้เกิดความเป็นมาตรฐาน สามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือภาคเอกชนที่ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน โดยเป็นการให้ความรู้ประสบการณ์ และการฝึกอบรมที่ต้องนำไปใช้ในการปฏิบัติการร่วม ส่งเสริมการพัฒนา กำลังพลให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกำลังพลที่บรรจุใหม่เข้ามาทดแทนในตำแหน่งต่างๆ

3. ส่งเสริมการเรียนรู้ยานพาหนะ และเครื่องมือช่างที่มีอยู่ในอัตราการจัด ยุทโธปกรณ์ และยุทโธปกรณ์ที่ได้รับมาใหม่ แต่ยังไม่ได้รับอนุมัติเข้าบรรจุในบัญชี ให้สามารถใช้งานได้ และรู้จักการปรนนิบัติบำรุงเครื่องมืออื่นๆ

4. มีการปรับเปลี่ยนหมุนเวียนกำลังพล ให้บรรจุลงตามตำแหน่งของตนให้ตรงตามขีดความสามารถ และตรงตามหน้าที่ของตนที่ปฏิบัติอยู่

5. มีการพัฒนาในการบรรจุยานพาหนะและเครื่องมือช่างที่ทันสมัย ตามแนวทางการศึกษาในการปฏิบัติงานต่างๆตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ตามกองร้อยต่างๆ โดยมีการกำหนดหน้าที่ตามภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่

6. นำผลการศึกษาของการจัดกำลังพลและยุทธโธปกรณ์ นำมาสู่การจัดชุดเฉพาะกิจในการปฏิบัติงานตามภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ โดยการปฏิบัติของชุดเฉพาะกิจ จัดจากหมู่ทหารช่างแต่ละชุดประกอบกำลัง เพื่อให้สำเร็จในภารกิจนั้นๆ

สภาพปัจจัยภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ ที่มีผลต่อการปฏิบัติภารกิจของหน่วยทหารช่าง ตามอัตรากิจจัดยุทธโธปกรณ์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ภายใต้สภาวะที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันมีผลต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ ภารกิจขีดความสามารถของหน่วยทหารช่างเกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น สรุปได้ดังนี้

1. กำลังพลที่บรรจุในตำแหน่งต่างๆในอัตรากิจจัดยุทธโธปกรณ์ ไม่ตรงตามหน้าที่ของตนเอง ไม่ตรงตามหมายเลขความชำนาญทางทหารที่ตนเองได้รับการฝึก และทดสอบการรับภารกิจในการปฏิบัติงานนอกหน่วย มีความหลายหลายตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ขาดกำลังพลหมุนเวียนในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้ของกำลังพล (KM) ให้กับกำลังพลที่เข้ามาบรรจุในตำแหน่งนั้นๆ

2. จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง พบว่าประเทศไทยประสบต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ ทำให้ทหารช่างเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหลายภารกิจ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาของภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น เช่น สถานการณ์น้ำท่วมทำลายบ้านราษฎร สถานการณ์ไฟป่า สภาวะภัยแล้งเป็นต้น ปัญหาด้านโรคระบาดของโรคโควิด-19 ที่ผ่านมา ปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาความยากจน ภัยจากยาเสพติด และปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ ทำให้หน่วยทหารช่างจัดชุดปฏิบัติการเข้าช่วยเหลือประชาชน แต่ในการปฏิบัติยังไม่มีการจัดกำลังพลตามตำแหน่งหน้าที่ โดยเฉพาะยุทธโธปกรณ์กับพลประจำเครื่องมือที่ปฏิบัติภารกิจ ยังไม่มีความเหมาะสม จะเป็นการจัดแบบรวมการทุกส่วนในกองพัน

3. ในการปรับปรุงอัตรากิจจัดยุทธโธปกรณ์ของหน่วยทหารช่าง เป็นการปรับปรุงอัตรากิจจัดยุทธโธปกรณ์ตอนที่ 4 กล่าวคือ เป็นการปรับยานพาหนะ และเครื่องมือช่างที่จัดหาใหม่ที่ยังไม่ได้บรรจุอยู่ในอัตรากิจจัดยุทธโธปกรณ์ บรรจุเข้าแทนที่สิ่งอุปกรณ์ที่ล้าสมัยหรือจำหน่ายแล้วเท่านั้น ยังไม่ได้มีการจัดชุดปฏิบัติการในระดับหมู่ทหารช่าง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถตามภารกิจที่ตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นแนวความคิดจากผู้บังคับบัญชา รวมทั้งการจัดยุทธโธปกรณ์ให้ตรงตามชุดปฏิบัติการต่อไป

การวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ในการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในขององค์กร โดยเครื่องมือที่นำมาใช้วิเคราะห์คือ การวิเคราะห์ SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats - Analysis) โดยการใช้เครื่องมือ 7S วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน สรุปได้ดังนี้

การวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมภายในของหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่)

1. โครงสร้างของหน่วยทหารช่าง

จุดแข็ง (Strengths) : โครงสร้างสายการบังคับบัญชามีความชัดเจน เป็นไปตามกฎ ระเบียบที่ได้กำหนดไว้ โดยโครงสร้างกำลังพล ยานพาหนะและเครื่องช่าง มีการจัดตามอัตราการจัดยุทธโปกรณ์ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นงานตามพันธกิจเหล่าทหารช่าง งานที่ตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ และงานช่วยเหลือประชาชน

จุดอ่อน (Weakness) : การจัดกำลังพลและยุทธโปกรณ์ ตามอัตราการจัดยุทธโปกรณ์ เป็นการติดตามพันธกิจเหล่าทหารช่าง ประกอบกับในปัจจุบันภารกิจที่เหล่าทหารช่างได้รับมอบหมายนอกจากงานในหน้าที่แล้ว ยังมีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ และงานช่วยเหลือประชาชนจำนวนมาก จึงต้องมีการจัดชุดเฉพาะกิจของหน่วย แต่ยังไม่มียุทธการการจัด และตำแหน่งของตนเอง จะต้องมีการจัดรวมการจากต่างกองร้อย และขอกำลังพลช่วยราชการจากหน่วยข้างเคียง ทำให้ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชา และมีการหมุนเวียนกำลังพลบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน

2. กำลังพล

จุดแข็ง (Strengths) : กำลังพลมีความรู้ความสามารถทางด้านงานในหน้าที่ โดยเฉพาะงานทางช่าง โดยกำลังพลที่จบการศึกษาต้องออกปฏิบัติการกิจตามโครงการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นงานเครื่องมือ พลประจำ งานทางช่างต่างๆ ส่วนกำลังพลที่มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีจะปฏิบัติงานตามสายงานที่มีความชำนาญเป็นอย่างดี

จุดอ่อน (Weakness) : การบรรจุกำลังพลไม่ตรงตามตำแหน่งความชำนาญการทางทหาร(ชกท.) ทำให้การปฏิบัติการกิจขาดประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ การรับตัวกำลังพลมาช่วยราชการ ทำให้ไม่มีโอกาสได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ ซึ่งในปัจจุบันที่กล่าวมานี้ ส่งผลในการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยเฉพาะการสั่งการที่มีเอกภาพ

3. ยุทธโศปกรณ์ ยานพาหนะและเครื่องมือช่าง

จุดแข็ง (Strengths) : ยานพาหนะและเครื่องมือช่างของเหล่าทหารช่างได้รับการจัดหา เช่น รถบรรทุกสาธารณะ รถจักรยานยนต์ เป็นยุทธโศปกรณ์ ที่ตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่เป็นอย่างดี สำหรับเครื่องมือช่างที่บรรจุอยู่ในอัตราการจัดยุทธโศปกรณ์ เช่น รถยกตัก รถตักบรรทุก ที่สนับสนุนทางงานช่างเป็นอย่างดี และสามารถตอบสนองภารกิจภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่

จุดอ่อน (Weakness) : ยานพาหนะและเครื่องมือช่างที่ล้าสมัย บางรายการมีการจัดหาตั้งแต่ก่อตั้งหน่วย จะต้องมีการจำหน่ายหลายอัตรา รวมทั้งยังมียุทธโศปกรณ์หลายรายการที่ยังอยู่ในสิ่งอุปกรณประเภทที่ 4 ที่ยังไม่สามารถบรรจุในบัญชีได้จึงเป็นปัญหาในด้านงบประมาณในการปรนนิบัติบำรุง

4. แผนการจัดอัตราการจัดยุทธโศปกรณ์ในระดับหมู่ทหารช่าง

จุดแข็ง (Strengths) : มีการจัดอัตราการการจัดยุทธโศปกรณ์ ของเหล่าทหารช่าง แต่สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้หลายมิติในปัจจุบัน

จุดอ่อน (Weakness) : การจัดอัตราการการจัดยุทธโศปกรณ์ ยังไม่มีตำแหน่งที่ตอบสนองต่อภารกิจภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีความชัดเจน

แนวทางในการพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ในการตอบสนองภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่

จากการวิเคราะห์ปัญหาที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในปัจจุบันของหน่วยทหารช่าง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ได้รับการกิจในด้านต่างๆ จึงได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาหน่วยทหารช่างดังนี้

1. ด้านกำลังพล

จัดทำโครงการ Unit School จัดอบรม ทำการฝึกในหน้าที่ของตนที่บรรจุอยู่ในตำแหน่งให้มีความชำนาญตามหมายเลขความชำนาญการทหาร รวมทั้งการฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายเมื่อได้รับการกิจในการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับกำลังพลที่เกษียณอายุราชการมีความรู้ความสามารถ ควรจัดให้มีการสร้างกลุ่มเครือข่ายร่วมกัน โดยแสวงความร่วมมือกับหน่วยต้นสังกัดเดิมหลายมิติ นำความรู้มาถ่ายทอดให้กับหน่วย กำลังพลที่ปฏิบัติงานได้รับการถ่ายทอดจากประสบการณ์ นอกจากนี้ ยังขอความร่วมมือในการปฏิบัติงานเมื่อเกิดวิกฤต

ภัยต่างๆ ในด้านกำลังพลขาดแคลน หรือไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในตำแหน่งนางงานก่อสร้าง เป็นโอกาสขยายความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยต้นสังกัดเดิม เพื่อสร้างความผูกพันร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นผลดีต่อหน่วยและประชาชน

2. ด้านยุทธโศปกรณ์ ยานพาหนะและเครื่องมือช่าง

จัดให้มีการปรนนิบัติบำรุง ยานพาหนะและเครื่องมือช่างให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจอยู่เสมอ สำหรับยานพาหนะและเครื่องมือช่างที่ล้าสมัย และชำรุดไม่สามารถซ่อมฟื้นฟูได้ ให้จำหน่ายตามระเบียบ เพื่อให้ยุทธโศปกรณ์ ยานพาหนะและเครื่องมือช่างที่จัดหาเข้ามาใหม่ และอยู่ในสิ่งอุปกรณ์ประเภทที่4 สามารถบรรจุเข้าในแผนการบรรจุอัตรการจัดยุทธโศปกรณ์

3. แผนการพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ในการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่

ในการพัฒนาหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) เพื่อให้ตอบสนองต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่นั้น ส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยทหารช่างที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนแม่บทยุทธศาสตร์20ปี และสำนักความมั่นคงแห่งชาติ โดยมีส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆ อาทิ ภัยพิบัติที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ โรคติดต่อ ยาเสพติด ความยากจน และการช่วยเหลือประชาชน ทั้งนี้หน่วยทหารช่างจะต้องปฏิบัติงานตามภารกิจและขีดความสามารถตามอัตรการจัดยุทธโศปกรณ์แล้ว ยังมีงานที่ได้รับมอบหมายตามภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ โดยมีการปฏิบัติงานในตำแหน่งที่อยู่ในอัตรการจัดแล้ว จะมีตำแหน่งเพิ่มตามชุดปฏิบัติงานเพิ่มเติม ซึ่งในแนวความคิดในการปฏิบัติ ให้มีการแบ่งชุดปฏิบัติงานตามกองร้อยต่างๆภายในกองพัน ให้ชุดปฏิบัติงานในระดับหมู่ เป็นชุดปฏิบัติการหลัก และให้กองร้อยที่รับผิดชอบในเรื่องภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่นั้นๆ ให้การสนับสนุน และมีการบรรจุอากาศยานไร้คนขับ เข้ามาช่วยประเมินสถานการณ์ในการตัดสินใจในการสั่งการของผู้บังคับบัญชา สามารถแบ่งการปฏิบัติของหน่วยทหารช่างได้ดังนี้

3.1 กองพันทหารช่างสนาม เป็นหน่วยทหารช่างสนามปฏิบัติหลักของกองพลและกองทัพนาค ในการรับภารกิจตามพันธกิจของทหารช่าง งานพัฒนาประเทศ งานที่ตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ และงานช่วยเหลือประชาชน สามารถแบ่งภารกิจ การปฏิบัติของชุดปฏิบัติการในระดับหมู่ ของแต่ละกองร้อยได้ดังนี้

3.1.1 กองร้อยกองบังคับการและบริการ จะรับผิดชอบงานเพิ่มเติมในเรื่องโรคติดต่อ ยาเสพติด และการช่วยเหลือประชาชนด้านความยากจน โดยจัดชุดปฏิบัติการโรคติดต่อ จากหมวดเสนารักษ์³ ชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน ป้องกันยาเสพติด จัดจากหมู่ลาดตะเวนและการข่าว⁴ ชุดปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชนจากภัยแล้ง จัดจากหมวด

เครื่องมือ นำเครื่องมือเข้าช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ และชุดปฏิบัติการอากาศยานไร้คนขับ จัดจากหมู่สื่อสาร⁵ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ในการปฏิบัติ ให้กับผู้บังคับบัญชา

3.1.2 กองร้อยทหารช่างสนามที่1 จะรับผิดชอบในเรื่องอุทกภัย โดยแนวความคิดในการปฏิบัติ ให้หมู่ทหารช่างสนามที่1 จากหมวดทหารช่างสนามที่1⁶ จัดชุดปฏิบัติการเรือยาง ช่วยเหลือประชาชนในการขนย้ายสิ่งของต่างๆ ให้หมู่ทหารช่างสนามที่1 จากหมวดทหารช่างสนามที่2⁷ จัดชุดปฏิบัติงานในการช่วยเหลือในการสูบน้ำ ทำแนวกันน้ำท่วมเข้าพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือภายในหมวด เช่นรถไถยกตัก รถดักบรรทุก เครื่องสูบน้ำ เข้าปฏิบัติงาน ให้หมู่ทหารช่างสนามที่1 หมวดทหารช่างสนามที่3⁸ เข้าฟื้นฟูงานช่างทั่วไปหลังจากสถานการณ์คลี่คลายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

3.1.3 กองร้อยทหารช่างสนามที่2 รับผิดชอบในเรื่องอัคคีภัยและไฟฟ้า โดยมีแนวคิดในการในการปฏิบัติ ให้หมู่ทหารช่างสนามที่1 จากหมวดทหารช่างสนามที่1⁹ รับผิดชอบในการจัดชุดปฏิบัติการดับเพลิง รถดับเพลิงชนิดสารเคมี รถดับเพลิงชนิดน้ำ และรถน้ำ เข้าดำเนินการดับไฟ ให้หมู่ทหารช่างสนามที่1 จากหมวดทหารช่างสนามที่2¹⁰ รับผิดชอบจัดชุดปฏิบัติการในการใช้รถบรรเทาสาธารณภัย และรถอัดอากาศ ในการสนับสนุนหมวดทหารช่างสนามที่1 และหมู่ทหารช่างสนามที่1 หมวดทหารช่างสนามที่3¹¹ รับผิดชอบจัดชุดปฏิบัติการงานช่างทั่วไป และฟื้นฟูช่วยเหลือประชาชนหลังจากจบภารกิจดับอัคคีภัย และไฟฟ้า โดยขอรับการสนับสนุนยานพาหนะ และเครื่องมือช่าง ในการดับเพลิงจาก ร้อย.บก.พัน.ช.

3.1.4 กองร้อยทหารช่างสนามที่3 รับผิดชอบในเรื่องวาทภัย และภัยธรรมชาติอื่นๆ โดยมีแนวคิดในการปฏิบัติ ให้หมู่ทหารช่างสนามที่1 จากหมวดทหารช่างสนามที่1¹² รับผิดชอบในการจัดชุดปฏิบัติการในการช่วยเหลือประชาชนในเรื่องวาทภัย หมู่ทหารช่างสนามที่1 จากหมวดทหารช่างสนามที่2¹³ จะรับผิดชอบในการจัดชุดปฏิบัติการในเรื่อง ภัยพิบัติอื่นๆ เช่นดินโคลนถล่ม การช่วยเหลือประชาชนในด้านอื่นๆ และหมู่ทหารช่างสนามที่1 หมวดทหารช่างสนามที่3¹⁴ รับผิดชอบในการจัดชุดปฏิบัติการในเรื่องงานช่างทั่วไป งานฟื้นฟูหลังจากจบภารกิจในเรื่องวาทภัย และภัยพิบัติอื่นๆ

3.2 กองพันทหารช่างก่อสร้าง เป็นหน่วยทหารช่างก่อสร้าง หน่วยปฏิบัติหลักของกองทัพอากาศ ในการรับภารกิจตามพันธกิจของทหารช่าง งานพัฒนาประเทศ งานที่ตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ และงานช่วยเหลือประชาชนที่ต้องใช้เครื่องมือขนาดใหญ่ สามารถแบ่งภารกิจ การปฏิบัติของชุดปฏิบัติการในระดับหมู่ ของแต่ละกองร้อยได้ดังนี้

3.2.1 กองร้อยกองบังคับการ จะรับผิดชอบงานเพิ่มเติมในเรื่อง โรคติดต่อ ยาเสพติด และการช่วยเหลือประชาชนด้านความยากจน โดยจัดชุดปฏิบัติการโรคติดต่อ

จากหมวดเสนารักษ์¹⁵ ชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน ป้องกันยาเสพติด จัดจากหมู่ลาดตะเวนและการข่าว¹⁶ ชุดปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชนจากภัยแล้ง จัดจากหมวดหมวดเครื่องมือ¹⁷ นำเครื่องมือเข้าช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ และชุดปฏิบัติการอากาศยานไร้คนขับ จัดจากหมู่สื่อสาร¹⁸ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ในการปฏิบัติ ให้กับผู้บังคับบัญชา

3.2.2 กองร้อยทหารช่างก่อสร้างที่1 จะรับผิดชอบในเรื่องอุทกภัย โดยแนวความคิดในการปฏิบัติ ให้หมู่ทหารช่างก่อสร้างที่1 จากหมวดทหารช่างก่อสร้างที่1¹⁹ จัดชุดปฏิบัติการเรือยาง ช่วยเหลือประชาชนในการขนย้ายสิ่งของต่างๆ ให้หมู่ทหารช่างก่อสร้างที่1 จากหมวดทหารช่างก่อสร้างที่2²⁰ จัดชุดปฏิบัติงานในการช่วยเหลือในการสูบน้ำ ทำแนวกันน้ำท่วมเข้าพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือภายในหมวด เช่น รถโกยตัก รถตักบรรทุกเครื่องสูบน้ำ เข้าปฏิบัติงาน ให้หมู่ทหารช่างก่อสร้างที่1 จากหมวดทหารช่างก่อสร้างที่3²¹ เข้าฟื้นฟูงานช่างทั่วไปหลังจากสถานการณ์คลี่คลายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

3.2.3 กองร้อยทหารช่างก่อสร้างที่2 รับผิดชอบในเรื่องอัคคีภัยและไฟฟ้า โดยมีแนวคิดในการในการปฏิบัติให้ ให้หมู่ทหารช่างก่อสร้างที่1 จากหมวดทหารช่างก่อสร้างที่1²² รับผิดชอบในการจัดชุดปฏิบัติการดับเพลิง รถดับเพลิงชนิดสารเคมี รถดับเพลิงชนิดน้ำ และรถน้ำ เข้าดำเนินการดับไฟ ให้หมู่ทหารช่างก่อสร้างที่1 จากหมวดทหารช่างก่อสร้างที่2²³ รับผิดชอบจัดชุดปฏิบัติการในการใช้รถบรรเทาสาธารณภัย และรถอัดอากาศ ในการสนับสนุนหมวดทหารช่างสนามที่1 และให้หมู่ทหารช่างก่อสร้างที่1 จากหมวดทหารช่างก่อสร้างที่3²⁴ รับผิดชอบจัดชุดปฏิบัติการงานช่างทั่วไป และฟื้นฟูช่วยเหลือประชาชนหลังจากจบภารกิจดับอัคคีภัย โดยขอรับการสนับสนุนยานพาหนะ และเครื่องมือช่าง ในการดับเพลิงจาก ร้อย.บก.พัน.ช.

3.2.4 กองร้อยทหารช่างก่อสร้างสนามที่3 รับผิดชอบในเรื่องवादภัย และภัยธรรมชาติอื่นๆ โดยมีแนวคิดในการปฏิบัติ ให้หมู่ทหารช่างก่อสร้างที่1 จากหมวดทหารช่างก่อสร้างที่1²⁵ รับผิดชอบในการจัดชุดปฏิบัติการในการช่วยเหลือในประชาชนในเรื่องลมพายุ ให้หมู่ทหารช่างก่อสร้างที่1 จากหมวดทหารช่างก่อสร้างที่2²⁶ จะรับผิดชอบในการจัดชุดปฏิบัติการในเรื่อง ภัยพิบัติอื่นๆ เช่นดินโคลนถล่ม การช่วยเหลือประชาชนในด้านอื่นๆ และให้หมู่ทหารช่างก่อสร้างที่1 จากหมวดทหารช่างก่อสร้างที่3²⁷ รับผิดชอบในการจัดชุดปฏิบัติการในเรื่องงานช่างทั่วไป และงานฟื้นฟูหลังจากจบภารกิจในเรื่องवादภัย และภัยพิบัติอื่นๆ

จะเห็นได้ว่า แผนการพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อเป็นการปรับปรุงหน่วย มีการเพิ่มศักยภาพของกำลังพล และสามารถบรรจุทุโธปกรณ์ เข้าไปในอัตรากิจการจัดทุโธปกรณ์ได้ ซึ่งในปัจจุบัน เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ อีกทั้งการประเมินผลการปฏิบัติ โดยใช้งานด้านกิจการพลเรือนเข้าไปพร้อมกับชุดฟื้นฟู และติดตาม

ความพึงพอใจของประชาชนควบคู่กัน โดยการพัฒนาหน่วยทหารช่างนี้จะดำเนินการ
พัฒนาหน่วยทหารช่างทั้งกองทัพบกต่อไป

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ เรื่อง “การพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ในการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่” เป็น การวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ โดยมี วัตถุประสงค์ ศึกษาภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ และ แนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ให้ได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนาหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ ซึ่งสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลง แผนการปรับปรุงอัตราการจัดยุทธโปกรณ์ ภายใต้นโยบายการปฏิบัติงานของ กองทัพบก ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง เป็นหลัก โดยผู้วิจัยสามารถนำผลการวิเคราะห์มาอภิปรายผลประกอบกับบทความและ ข้อมูลที่ผ่านการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นเหตุผลการอ้างอิงในการกำหนดแนวทางการ พัฒนาหน่วยทหารช่าง ดังนี้

จากงานวิจัยเรื่องแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาชุดบรรเทาสาธารณภัย กรมการทหารช่าง ของ พ.อ.เฉลิมพล นุตรักษ์ รองผู้บัญชาการกองพลทหารช่าง กรมการทหารช่าง เป็นหน่วยทหารช่างที่มีความพร้อมทุกมิติ และมีขีดความสามารถ ในการบรรเทาสาธารณภัยได้หลากหลาย เนื่องจากได้รับการบรรจุยุทธโปกรณ์ในการ บรรเทาสาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพ มีกำลังพลที่ชำนาญงานช่าง และมีประสบการณ์ใน การบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งสามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ กรมการทหารช่างยัง สามารถใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของยุทธโปกรณ์ทางทหาร มาประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์ในภารกิจบรรเทาสาธารณภัยได้เป็นอย่างดี โดยนำ ยุทธโปกรณ์สายทหารช่าง มาใช้ในการบรรเทาสาธารณภัย เช่น แพ สะพาน และเรือทาง ยุทธวิธี เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากภารกิจการบรรเทาสาธารณภัยแล้ว กรมการทหารช่างยังมีการกิจใน การสนับสนุนการรบ สนับสนุนการช่วยรบ ในภาวะปกติ และการปฏิบัติตามแผนป้องกัน ประเทศและแผนพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง ในภาวะสงคราม รวมทั้งยังมีการกิจในการพัฒนา ประเทศตามที่รัฐบาลและกองทัพบกมอบหมาย โดยมี พื้นที่รับผิดชอบทั่วประเทศ อีกด้วย จะเห็นได้ว่ากรมการทหารช่างมีการกิจเป็นจำนวน มาก อีกทั้งเป็นภารกิจที่หลากหลาย ทำให้กำลังพล ยุทธโปกรณ์ และเครื่องมือช่าง ที่อยู่ใน หน่วยที่ได้จัดไว้สำหรับภารกิจบรรเทา สาธารณภัย ไม่สามารถเตรียมพร้อมได้ตลอดเวลา เนื่องจากต้องออกไปปฏิบัติงานอยู่นอก หน่วยอย่างต่อเนื่อง ยุทธโปกรณ์ที่ออกปฏิบัติงาน

นอกหน่วย ต้องใช้เวลาในการเคลื่อนย้ายเข้าพื้นที่ประสบภัยเป็นเวลานาน ส่วนกำลังพลที่อยู่ประจำหน่วย ส่วนมากจะเป็นกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ทางธุรการ ไม่มีประสบการณ์ในการบรรเทาสาธารณภัย หรือไม่มีทักษะทางด้านงานช่าง ทำให้ดำเนินการได้ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากต้องการให้กรมการทหารช่างมีความพร้อมในการปฏิบัติภารกิจบรรเทาสาธารณภัย และแนวทางการใช้งบประมาณที่ชัดเจน ควรพิจารณาจากแนวทางจากสาธารณภัยที่สำคัญ ที่เกิดขึ้นและสร้างความสูญเสีย ต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน 1 อุทกภัย (Flood) ที่เกิดจากฝนตกหนัก น้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วมฉับพลัน ซึ่งกรมการทหารช่าง มีขีดความสามารถในการ บรรเทาเหตุอุทกภัยได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีความพร้อมในด้านยุทธโธปกรณ์ เช่น เรือ แพ สะพาน 2 ภัยแล้ง (Drought) ทำให้ประชาชนและสัตว์เลี้ยงขาดแคลน น้ำอุปโภคและบริโภค รวมถึงน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งหน่วยทหารช่างมีขีดความสามารถในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง ด้วยการสนับสนุนรถยนต์บรรทุกน้ำแจกจ่ายน้ำอุปโภค บริโภคให้แก่ผู้ประสบภัย 3 ภัยจากดินโคลนถล่ม (Landslide) โดยหน่วยทหารช่าง มีขีดความสามารถในการบรรเทาเหตุภัย พิบัติดินโคลนถล่ม ด้วยการสนับสนุนกำลังพลและเครื่องมือช่าง เช่น รถโกยตัก รถลากถาง ในการเปิดพื้นที่ หรือช่องทางเพื่อเข้าถึงพื้นที่ประสบภัย และฟื้นฟู บูรณะพื้นที่ประสบภัยพิบัติในขั้นต้นได้ 4 แผ่นดินไหวและสึนามิ (Earthquake and Tsunami) แผ่นดินไหว เป็นภัยธรรมชาติที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงและสร้างความเสียหายให้แก่ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนรวมถึงทรัพย์สินของทางราชการ ด้วยการสนับสนุนกำลังพลและเครื่องมือช่าง เช่น รถโกยตัก รถลากถาง รถสะเทิน น้ำสะเทินบก ดำเนินการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบภัยขั้นต้น 5 วาทภัย (Storm) กรมการทหารช่างมีขีดความสามารถในการบรรเทาเหตุภัยจากวาทภัย ด้วยการ ใช้กำลังพลและเครื่องมือช่างเข้าดำเนินการเปิดพื้นที่ และฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบภัยขั้นต้น โดยการใช้ขีดความสามารถในงานช่างของกำลังพลก่อสร้าง ซ่อมแซมสิ่งปลูกสร้างได้

จากผลงานวิจัยของ พ.อ.เฉลิมพลฯที่ผ่านมา เป็นแนวความคิดในการจัดชุดบรรเทาสาธารณภัยของกรมการทหารช่าง ซึ่งเป็นหน่วยที่มีความพร้อมในการปฏิบัติ เมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ยังไม่มีการแบ่งมอบหน่วยที่ชัดเจน และจากการวิเคราะห์พบว่า หน่วยทหารช่างสามารถปฏิบัติ และครอบคลุมไปถึงภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ โดยมีการแบ่งมอบหน่วยปฏิบัติอย่างชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ทันที และมีความพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน

บทที่ 4

บทสรุป

การวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ในการตอบสนองภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ โดยการวิเคราะห์สภาพปัญหา จากการวิเคราะห์การพัฒนาแผนการพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ในการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ สรุปได้ดังนี้

1. ด้านกำลังพล จัดให้มีการอบรม ทำการฝึกในหน้าที่ของตนที่บรรจุอยู่ในตำแหน่ง ให้มีความชำนาญตามหมายเลขความชำนาญการทหาร พร้อมทั้งมีการฝึกการปฏิบัติงาน อีกหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเมื่อได้รับการฝึกในการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ พร้อมทั้งมีการถ่ายทอดองค์ความรู้จากกำลังพลที่เกษียณอายุราชการ หรือ ปรับย้าย แก่กำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ทดแทน

2. ด้านยุทธโธปกรณ์ ยานพาหนะและเครื่องมือช่าง จัดให้มีการปรนนิบัติบำรุง ยานพาหนะและเครื่องมือช่างให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจอยู่เสมอ สำหรับ ยานพาหนะและเครื่องมือช่างที่ล้าสมัย และชำรุดไม่สามารถซ่อมฟื้นฟูได้ ให้จำหน่ายตามระเบียบ เพื่อให้ยุทธโธปกรณ์ ยานพาหนะและเครื่องมือช่างที่จัดหาเข้ามาใหม่ และอยู่ในสิ่ง อุปกรณ์ประเภทที่4 สามารถบรรจุเข้าในแผนการบรรจุอัตรากิจจัดยุทธโธปกรณ์

3. แผนการพัฒนาหน่วยทหารช่าง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหน่วยทหารช่างขนาดเล็ก(หมู่) ในการตอบสนองต่อภัยคุกคามด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่นั้น มีแนวความคิดในการปฏิบัติในการแบ่งมอบภารกิจ ตามกองร้อยทหารช่าง ไม่ว่าจะเป็นทหารช่างสนาม หรือทหารช่างก่อสร้าง โดยในการแบ่งมอบภารกิจ จะใช้ชุดปฏิบัติการของหมู่ทหารช่าง นั้นๆ ประกอบกำลังเข้าปฏิบัติการอีกตำแหน่งหนึ่งจากตำแหน่งตามอัตรากิจจัดยุทธโธปกรณ์ พร้อมทั้งจัดหมู่เฉพาะกิจในการใช้อากาศยานไร้คนขับ(โดรน) เพื่อประเมินสถานการณ์ประกอบกับการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาในภารกิจนั้นๆ

ข้อเสนอแนะในวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาแนวทางการพัฒนาของหน่วยที่ให้หน่วยใช้ ทดลองนำไปปฏิบัติในการฝึกภาคกองร้อย หรือการฝึกภาค หมู่ ตอน หมวด เพื่อนำไปสู่การปรับอัตรากิจจัดยุทธโธปกรณ์ และการจัดชุดปฏิบัติการระดับหมู่ให้เหมาะสมต่อไป

2. มีการศึกษาแนวทาง ในการปรับปรุงอัตราการจัดยุทธโธปกรณ์ เพื่อนำการวิจัยครั้งนี้ สามารถบรรจุยานพาหนะ และเครื่องมือช่าง บรรจุในแผนการปรับปรุง พร้อมทั้งการเพิ่มเติมตำแหน่งที่จะจัดชุดปฏิบัติการให้ครอบคลุมกับสภาวะปัจจุบันต่อไป

3. ประเมินผลการปฏิบัติในภารกิจต่างๆ ว่ามีความสอดคล้องกับการปฏิบัติภารกิจที่ได้ปฏิบัติมาแล้วหรือไม่ ควรมีการปรับปรุงอย่างไรเพื่อให้ปฏิบัติงานได้จริง

เอกสารอ้างอิง

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) [อินเทอร์เน็ต]; เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2567
เข้าถึงได้จาก <http://www.nscr.nesdc.go.th>
2. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการบริการประชาชนและประสิทธิภาพ
ภาครัฐ(พ.ศ. 2561-2580) [อินเทอร์เน็ต]; เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2567 เข้าถึงได้จาก
<http://www.plan.bru.ac.th>
3. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-16 ร้อย.บก.พัน.ช.สนาม(พล) ปี 2524 ; หน้า 5.
4. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-16 ร้อย.บก.พัน.ช.สนาม(พล) ปี 2524 ; หน้า 2.
5. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-16 ร้อย.บก.พัน.ช.สนาม(พล) ปี 2524 ; หน้า 3.
6. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-17 ร้อย.ช.สนาม ปี 2524 ; หน้า 1.
7. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-17 ร้อย.ช.สนาม ปี 2524 ; หน้า 1.
8. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-17 ร้อย.ช.สนาม ปี 2524 ; หน้า 1.
9. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-17 ร้อย.ช.สนาม ปี 2524 ; หน้า 1.
10. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-17 ร้อย.ช.สนาม ปี 2524 ; หน้า 1.
11. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-17 ร้อย.ช.สนาม ปี 2524 ; หน้า 1.
12. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-17 ร้อย.ช.สนาม ปี 2524 ; หน้า 1.
13. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-17 ร้อย.ช.สนาม ปี 2524 ; หน้า 1.
14. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-17 ร้อย.ช.สนาม ปี 2524 ; หน้า 1.
15. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-115 ร้อย.บก.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 3.
16. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-115 ร้อย.บก.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 3.
17. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-115 ร้อย.บก.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 3.
18. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-115 ร้อย.บก.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 3.
19. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-117 ร้อย.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 8.
20. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-117 ร้อย.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 8.
21. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-117 ร้อย.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 8.
22. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-117 ร้อย.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 8.
23. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-117 ร้อย.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 8.
24. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-117 ร้อย.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 8.
25. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-117 ร้อย.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 8.
26. อัตราการจัดยุทธโปกรณ์ 5-117 ร้อย.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 8.

27.อัตราการจัดยุทธโธปกรณ์ 5-117 ร้อย.ช.ก่อสร้าง ปี 2524 ; หน้า 8.

28.เอกสารวิจัย เรื่องแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาชุดบรรเทาสาธารณภัย กรมการทหารช่าง;ปี2556 ของ พันเอก เฉลิมพล นุตรักษ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก กนก สมิตินันท์

วัน เดือน ปีเกิด

5 สิงหาคม 2520

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2546

วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

รุ่นที่ 49

พ.ศ. 2555

หลักสูตรหลักประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 90

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2546

ผู้บังคับหมวดก่อสร้างทั่วไป กองพันทหารช่างที่602
กรมทหารช่างที่11

พ.ศ. 2550

ผู้บังคับกองร้อยทหารช่างก่อสร้างที่2
กองพันทหารช่างที่602

พ.ศ. 2555

หัวหน้าฝ่ายกำลังพล กองพลทหารช่าง

พ.ศ. 2556

นายทหารยุทธการและการฝึก
กองพันทหารช่างที่602 กรมทหารช่างที่11

พ.ศ. 2558

ผู้บังคับกองสนับสนุนบริการ กองบริการ กรมทหารช่าง

พ.ศ. 2562

หัวหน้ากองเครื่องช่วยฝึก กรมทหารช่าง

พ.ศ. 2564

ผู้บังคับกองพันทหารช่างเครื่องมือพิเศษ
กองพลทหารช่าง

พ.ศ. 2566

รองผู้อำนวยการกอง กรมทหารช่าง

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2566 - ปัจจุบัน

รองผู้อำนวยการกองยุทธการและการข่าว

กรมทหารช่าง